

SZERTÁR rovat

tanácsok pedagógusok számára

Dr. Túri Anna Berta

Iskolai szexuális nevelés - le a negatív szemüveggel!

Az iskolai szexuális nevelés, vagy más néven “**szexuális felvilágosítás**” a megszokottnál nagyobb média visszhangnak örvend az elmúlt időben, noha arról még így is keveset hallottunk: pontosan hogyan is kellene jól, vagy az eddigieknél legalábbis egy fokkal jobban csinálni? Rövid összefoglalónkban igyekszünk kitérni a legfontosabb elemekre, ugyanis könnyen kellemetlen helyzetben találhatja magát tanár és diák egyaránt, ha egy jól irányzott kérdés felkészületlenül éri a pedagógust. A szexuális prevenció órákat érintő törvénymódosítást nem taglalja az alábbi összefoglaló, csupán a szakmai, tartalmi irányelvekkel kapcsolatos javaslatainkat szeretnénk megfogalmazni az egyik leghétköznapibb, mégis leginkább kényesként kezelt témával kapcsolatban.

Már maga a fogalom - **szexuális prevenció tevékenység** - is jelzi, hogy korábban mit tartottunk az óra ideális kimenetelének: a fiatalok (általunk túl korainak és/vagy veszélyesnek tartott) **szexuális kibontakozásának megelőzését**. Erre a gyakorlatra jellemző volt, hogy a veszélyek (nem kívánt terhesség, szexuális úton terjedő betegségek) részletezése mellett elsiklottunk olyan lényeges pszichés elemek felett, mint a **beleegyezés és kölcsönösség** fontosságának hangsúlyozása vagy egyáltalán a szex **legitim örömforrásként, mentális jólétünket** szolgáló tevékenységként való megnevezése. Továbbá megjelentek a téma olyan korspecifikus ágazatai is, amelyek miatt aktuálissá válhat az **órák korszerűsítése**, hiszen ennek hiányában fontos részletek maradhatnak ki (pl. a **szexting** és ezzel párhuzamosan a **közösségi média** felületein elkövetett szexuális zaklatás, emellett a **társadalmi elfogadottság változásának** következtében az azonos neműek együttlétével kapcsolatban is több kérdésre számíthatunk, mint mondjuk 50 évvel korábban.)

De mi a célja ma a szexuális nevelésnek? Érdemes elgondolkoznunk rajta, hogy az internet korában a szexuális “felvilágosító” tevékenységből mi is marad általános iskola felső tagozatra? Egyáltalán ki tud a másoknak több újdonságot mondani, tanár vagy diák?

A **WHO** 2010-ben fogalmazta meg azokat **a szexuális neveléssel kapcsolatos alapelveket**, amelyeket ma is előnyben kell(ene) részesíteni az iskolákban. Ezek a szexualitás holisztikus megközelítését szolgálják, tehát a téma **testet és lelket** is érintő, **mind negatív, mind pozitív** vonatkozásainak tárgyalását. Mindezt olyan nyitott, elfogadó, és biztonságos közegben, amelyben a szexualitás személyiségbe való integrációja előmozdítható. A személyiségbeli integráció nem csak a nemi identitás vagy a szexuális vonzalom irányultságának kérdéseit jelenti, ennél sokkal általánosabb jelenség: egy **saját magunk és a partnerünk tiszteletén, és kölcsönösségen** alapuló szexuális attitűd befogadását, és az ehhez tartozó érzelmekről és testi érzetéről való **kommunikáció legitimizálását**, elősegítését, és az ehhez szükséges **nyelvi "készlet"** elsajátítását. Hiszen nehéz arról beszélnünk, amire nincsenek szavaink, még nehezebb, ha először csöppenünk egy kényes, érzelmileg is felfokozott helyzetbe.

Az Irányelv a **szexuális nevelés hét alapelvét** fogalmazza meg, melyek a következők:

- 1) A szexuális nevelésnek mind tartalmában mind formájában tekintettel kell lenni a gyermek **életkorára, fejlettségére, értelmi szintjére**, arra a **kulturális és szociális környezetre**, melyben nevelkedett, illetve társadalmi nemére.
- 2) A szexuális nevelés alapját az **alapvető emberi jogok** adják.
- 3) A szexuális nevelés alapja a **pszichés jól-lét érzése**, melynek része az egészség.
- 4) A szexuális nevelés esetén biztosítanunk kell a **nemek egyenjogúságát**, a személy társadalmi nemével kapcsolatos önmeghatározását, és azt, hogy az ebben fennálló különbségeket elfogadjuk.
- 5) A szexuális nevelés **kezdeté a születés**.
- 6) A szexuális neveléssel hozzájárulunk a teljes közösség, társadalom **igazságos és szolidáris működéséhez**.
- 7) A szexuális nevelés során **tudományosan megalapozott** ismeretekre kell támaszkodnunk.

Vadaskert Alapítvány
Vadaskert Gyermekpszichiátriai Kórház és Szakambulancia
www.vadaskert.hu
www.vadaskertem.hu

Kérjük, adója 1%-ával támogassa a Vadaskert Alapítvány működését!
Adószámunk: 19007191-1-41